

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 17.12. 2015. год.

**ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА
ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Одлуком бр. 2214/1 од 07. 10. 2015. године Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта мр Иване Стојановић и теме докторске дисертације под називом „**Митска бића у српским и немачким народним бајкама**“.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

др Бошко Сувајцић, редовни професор, научна област Српска књижевност, Народна књижевност, 21.02.2015. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду

др Валентина Питулић, редовни професор, научна област Српска књижевност, Народна књижевност, 2013. године, Филозофски факултет у Косовској Митровици

др Анете Ђуровић, ванредни професор, научна област Германистика, 2012. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ивана Стојановић је рођена 22. јула 1974. године у Сремској Митровици у породици просветних радника. Од 1983. године живи у Београду, где је завршила Основну школу „Бора Станковић“, нижу („Петар Коњовић“) и средњу музичку школу („Стеван Стојановић Мокрањац“, одсек клавир, диплома), као и Филолошку гимназију,

одељење за немачки језик (друга генерација специјализоване гимназије за стране језике, 1989-1993). Лета 1991. године борави у Енглеској, где на Универзитету у Брајтону похађа једномесечни курс енглеског језика: „Young Internationals“ (English Language Courses) и стиче сертификат.

Уписала се на Филолошки факултет Универзитета у Београду 1993. године – Студијска група: Немачки језик и књижевност, одсек за германистику (са енглеским језиком као изборним). На трећој години студија добија ДААД стипендију (DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst) и похађа једномесечни летњи курс немачког језика и културе на Рупрехт-Карловом Универзитету (Ruprecht-Karls-Universität, 1996) у Хајделбергу, СР Немачка. По добијању двосеместралне стипендије за размену студената (Uni-Partnerschafts-Stipendium) борави у Берлину и студира на Хумболдтовом Универзитету (Humboldt-Universität zu Berlin) шк. 1998/1999, где се успешно усавршава и стиче сертификат за стране студенте германистике (оцењен највишим оценама).

Након краћег борава и рада у земљи, полаже неопходан ниво знања немачког језика (DSH Prüfung) на Хумболдтовом Универзитету у Берлину и уписује се у пети семестар студија, на смеру: Магистар (Magister Artium) – Главни предмет: Новија немачка књижевност (Neuere Deutsche Literatur); споредна два предмета: Англистика и шпански језик. У Берлину борави, усавршава се и ради од марта 2000. до августа 2003. Паралелно са бораваком и усавршавањем у Берлину, завршава студије на Филолошком факултету у Београду, група за Немачки језик и књижевност. Дипломирала је 12. јуна 2000. године са средњом оценом у току студија 8,57. Стекла је звање *професор немачког језика и књижевности*.

Стекла је диплому завршеног једногодишњег семинара за научног и стручног преводиоца из немачког језика у Удружењу научних и стручних преводилаца Србије, шк. 2004/05. године. Постдипломске магистарске студије је студирала и завршила на Филолошком факултету у Београду, смер: Наука о књижевности (уже научне области: Упоредна (компаративна) књижевност – Српска и немачка књижевност; Народна књижевност; Фолклористика; Културологија). Магистрирала је 05. јула 2012. године одбранивши рад под називом *Мотив раскрића у Вуковој и Гримовој бајци*.

Излагала је на научним конгресима и стручним скуповима у земљи и иностранству и учествовала у њима са или без реферата (в. списак објављених радова).

Члан је Друштва за стране језике и књижевности, учесник на домаћим и међународним конгресима, стручним скуповима и конференцијама Друштва за стране језике Универзитета у Београду, Филолошки факултет – Секција Универзитетских наставника страног језика струке (*Језик струке: теорија и пракса* – I међународна конференција 2009; *Страни језик струке – прошлост, садашњост, будућност* – „Language for specific purposes: Past, Present, Future“ – III међународна конференција, 2014), Друштва за српски језик и књижевност Србије, Савеза славистичких друштава Србије, итд.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У ЧАСОПИСИМА И ЗБОРНИЦИМА

1. Ивана Станковић, *Методe и модели у настави страних језика*. «Синергија», Београд, септембар-децембар 1999, бр. 10, стр. 30-31.
2. Ивана Станковић, *Изучавање српског језика као страног на Хумболтовом универзитету у Берлину*. «Славистика», Књ. X, 2006, Београд, стр. 341-347. БИБЛИД: 1450-5061, X (2006) р. (341-347); УДК: 811.163.41'243:378(430)
3. Ивана Станковић: „Јован Ђукановић, *Комуникативна граматика немачког језика*“ – Приказ у часопису за страну филологију: „Филолошки преглед“ – Revue de Philologie, XXXII, 2. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005, стр. 183-187.
4. Ivana Stojanović, „Uticaj i značaj stranih jezika u razvoju turizma, s posebnim osvrtom na učenje nemačkog jezika kao stranog“, objavljen u Naučno-stručnom časopisu Visoke Turističke Škole strukovnih studija u Beogradu, broj 4, Beograd, decembar 2009, str. 233-247.
5. Ivana Stojanović, „German Language Teaching at the College of Tourism in Belgrade“ – „Nemački jezik struke u Visokoj turističkoj školi strukovnih studija u Beogradu“. Zbornik radova, posebno izdanje povodom 1. međunarodne konferencije BITCO 2012: Contemporary Tourism: Wishes & Opportunities. Conference Proceedings. College of Tourism, Belgrade 2012, str. 581-593.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат мр **Ивана Стојановић** испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА **НАПОМЕНА:**

За ментора је предложен/а др Бошко Сувајцић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима.

Бави се проучавањем Народне књижевности, Науке о књижевности, фолклора и интердисциплинарним истраживањима, посебно у области књижевности и медија, фолклорних елемената у српској књижевности. Из ових области објавио је више књига, научних студија, огледа и расправа.

За књигу *Иларион Руварац и народна књижевност* добио је награду Вукове задужбине за науку у 2007. години, а за књигу *Певач и традиција* награду „Миле Недељковић" за најбољу фолклористичку књигу у 2010. години.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Јунаци и маске* (Тумачења српске усмене епике), Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2005, 331 стр.
2. *Певач и традиција*, Завод за уџбенике, Београд, 2010, 291 стр.
3. *Дновиде воде (Фолклорни елементи у српској књижевности)*, Orpheus – Филолошки факултет Универзитета у Београду, Нови Сад, 2012, 448 стр.
4. „Вукова *Пјеснарица* као отворено дело“, *Савремена српска фолклористика* 2, 2015, УФС, ИКУМ, УБ Светозар Марковић, стр. 125-147.
5. „Вукова *Пјеснарица* као канон“, 821.163.41.09 Караџић В.С. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 2015, Филолошки факултет, 44/2, стр. 601-613.
6. „Вукови певачи у Вуковој *Преписци*“, *Научни скуп Вук Стефановић Караџић (1787–1864–2014) (M14)*, 2015, САНУ, књига CLVI, Одељење, 361-378.

Комисија сматра да професор др Бошко Сувајцић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Народна књижевност, Српска књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе „Митска бића у српским и немачким народним бајкама“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

3. предмета (проблема) истраживања

Предмет научног истраживања су митска бића у одабраним српским и немачким изворним народним бајкама у књижевноисторијском, књижевнотеоријском и културолошком контексту, као и у компаративном приступу митолошко-магијским системима два народа, српског и немачког, уз примену разноврсних упоредних, односно контрастивних метода.

Тежиште научног истраживања представљаће српске и немачке народне бајке сакупљене током XIX века, у чијем ће се средишту превасходно налазити „женске“ народне приповетке из збирке Вука Стефановића Карацића, с једне, и целокупна издања збирки бајки браће Грим, с друге стране. Корпус анализираних бајки чини изворна грађа из збирки и антологија српске, односно, немачке усмене прозе XIX и XX века.

Изворна грађа одабраних српских, односно, немачких народних бајки, у првом реду обухвата текстове из штампаних збирки српских народних приповедака Вука Стефановића Карацића из 1821. и 1853. године, и целокупна издања збирки бајки браће Грим, први пут објављених 1812. и 1815. године у две књиге. Као примарна изворна грађа при изради рада биће коришћени и анализирани текстови из следећих репрезентативних збирки Вукових народних приповедака, односно, бајки браће Грим: Карацић, В. С. (1821, 1853/*1988*), *Српске народне приповијетке*. Скупио их и на свијет

издао Вук Стеф. Карацић. (Mit Vorbehalt des Uebersetzungs-Rechtes. У Бечу, у штампарији јерменскога манастира 1853. Нолит, Београд 1969); Или: *Српске народне приповијетке. Сабрана дела Вука Стефановића Карацића*. Књ. III. Приредио М. Пантић. Просвета, Београд, 1988; Jakob und Wilhelm Grimm, *Die Kinder- und Hausmärchen der Brüder Grimm*. Vollständige Ausgabe in der Urfassung. Herausgegeben von Friedrich Panzer. Emil Vollmer Verlag, Wiesbaden, 1947. Или: Die Märchen der Brüder Grimm, *Kinder- und Hausmärchen*. Verlag Neues Leben, Berlin, 1984. Или: Brüder Grimm, *Kinder- und Hausmärchen*. Ausgabe letzter Hand. Mit einem Anhang sämtlicher nicht in allen Auflagen veröffentlichter Märchen, hrsg.: Heinz Rölleke. Philipp Reclam jun. Stuttgart 2003. Вукова збирка *Српске народне приповијетке* из 1853. садржи укупно седамдесет приповедака (50 + 20 у Додатку), од којих је при анализи изузето осам „мушких“. Збирка немачких бајки браће Грим садржи укупно двеста бајки (без легенди).

Корпус анализиране изворне грађе обухватаће и одабране бајке из следећих збирки и антологија српске усмене прозе: Веселин Чајкановић, *Српске народне приповетке* I, Београд, 1927; Драгутин М. Ђорђевић, *Српске народне приповетке и предања из лесковачке области*. Прир. Нада Милошевић-Ђорђевић. САНУ, Београд, 1988. Обухваћени су и поједини текстови бајки које су сакупљачи делимично редиговали: Атанасије Николић, *Српске народне приповетке*, Београд, 1899; Андра Гавриловић, *Двадесет српских народних приповедака*, Београд, 1906. Од прештампаног корпуса размотрићемо следеће српске антологије: Војислав М. Јовановић, *Српске народне приповетке* (антологија), Београд, 1926; Војислав Ђурић, *Антологија народних приповедака*, Београд, 1990.

Истраживање ће, поред чувених збирки браће Грим, укључити и одабране бајке из (махом редигованих) збирки немачке усмене прозе XIX и XX века: Johann Wilhelm Wolf, *Deutsche Hausmärchen* (1851); Ernst Meier, *Deutsche Volksmärchen aus Schwaben* (1852) – 90 бајки које садрже и напомене са тачним местом настанка, односно, пореклом сваке бајке понаособ. Обратићемо пажњу и на изворне бајке из јужне Немачке сакупљене од стране браће Цингерле у збирку дечјих и домаћих бајки: Ignaz Vinenz Zingerle и Joseph Zingerle, *Kinder- und Hausmärchen aus Süddeutschland*, 2 Bde (1852 и 1854) – прва збирка садржи 40, друга 75 изворних бајки (директно из усмених казивања); H. Pröhle, *Kinder- und Volksmärchen* (1853) – 78 бајки углавном са Оберхарца и *Märchen für die Jugend* (1854) – 64 бајке; J. Haltrich, *Deutsche Volksmärchen aus dem*

Sachsenlande in Siebenbürgen (1856) – чији број у трећем издању збирке из 1882. достиже број од 119 народних бајки. И Халтрихово дело *Zur Volkskunde der Siebenbürger Sachsen*, мањи списи у новом издању из 1885. године садржи око педесетак бајки, чија објашњења могу бити корисна при њиховом научном проучавању. Споменућемо и збирку народних умотворина из 60-их година XIX века и њихове сакупљаче: L. Curtze, *Volksüberlieferungen aus dem Fürstenthum Waldeck* (1860) – збирка садржи бројне бајке и саге; Th. Vernaleken, *Österreichische Kinder- und Hausmärchen* (из 1864. год. и велики број каснијих издања, са 60 бајки). Збирке које претежно обухватају саге, али делом и бајке су: K. Müllenhoff, *Sagen, Märchen und Lieder* (aus Schleswig-Holstein, 1845); J. W. Wolf, *Deutsche Märchen und Sagen* (1845); G. Schambach, W. Müller, *Niedersächsische Sagen und Märchen* (1854, са 34 бајке); Th. Colshorn, *Märchen und Sagen* (1854).

У обиљу митских бића у народним бајкама са најразличитијих поднебља, која неретко чине срж саме бајке (виле и вилењаци, вештице, чаробнице и чаробњаци = учитељи / духовне вође, патуљци и дивови, здухачи, псоглави, змајеви, аждаје и але, тролови, елфи, орци и др.), најпре ће бити уочена њихова заступљеност у културном наслеђу српске, односно, немачке народне традиције и народне (усмене) књижевности. Проучавање начина на који „митско биће“ иницира радњу у зависности од жанровских законитости и у којој мери учествује у развоју сижеа бајке, његовог места у композицији и улогу у конструкцији развоја радње бајке представљаће централни предмет научног истраживања у раду. Применом компаративне и контрастивне анализе на примеру одабраних српских, односно, немачких народних бајки, значајна пажња ће бити посвећена откривању и критичко-компаративном испитивању заступљености *митских бића* у оквиру одабраног бајковног материјала (пре свега на одабраним Вуковим и Гримовим бајкама), њиховој атрибуцији, функцији, симболици, поетици, начинима појављивања, самом присуству и хронотопичности ликова, њиховом месту и улози у структури бајке, као и месту и улози у систему формулативности усмене књижевности. Закључак рада треба да представља синтезу свих резултата до којих је кандидаткиња дошла у истраживању у оквиру два културолошка система, што би требало да допринесе савременом учвршћивању интеркултуралних веза и утицаја. Списак и анализа конкретних бајки у којима је напоредо сагледаван феномен митског бића биће дат у уводном делу рада, док ће индекс, регистар и речник појмова, као и

прилози одабраних бајки бити дати на његовом крају.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложености, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

- Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио опсежну библиографију значајнијих библиографских јединица релевантних за истраживање:

КРИТИЧКА И НАУЧНА ИЗДАЊА ДЕЛА ПИСАЦА

Грађа:

- Вук Стефановић Караџић, *Српске народне приповијетке* (Народне српске приповјетке, 1821); Сабрана дела Вука Стефановића Караџића. ***Српске народне приповијетке***. Скупио их и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. Mit Vorbehalt des Uebersetzungs-Rechtes. У Бечу, у штампарији јерменскога манастира 1853. Београд, Нолит 1969; Или: Караџић, В. С. (1821, 1853/1988) – ***Српске народне приповијетке***. Сабрана дела Вука Караџића III (Приредио и поговор написао: М. Пантић, стр. 351-483). Београд, Просвета, 1988.
- Веселин Чајкановић, ***Српске народне приповетке***. Београд: Српска краљевска академија, 1927. (2. изд. Београд: Гутенбергова галаксија, 1999); Или: Чајкановић, Веселин, ***Српске народне приповетке***. Српски етнографски зборник, 41, Београд, 1927. Или: Чајкановић, Веселин – ***Српске народне приповетке***. Антологија. Издање књижарнице Рајковића и Ћуковића, Београд, 1929.
- Драгутин М. Ђорђевић, *Српске народне приповетке и предања из лесковачке области*. Прир. Нада Милошевић-Ђорђевић. САНУ, Београд, 1988.
- Атанасије Николић, *Српске народне приповетке*, Београд, 1899.
- Андра Гавриловић, *Двадесет српских народних приповедака*, Београд, 1906.
- Антологије: Војислав М. Јовановић, *Српске народне приповетке*, Београд, 1926; Војислав Ђурић, *Антологија народних приповедака*, Треће издање. Српска књижевна задруга (СКЗ), Београд, 1990; *Антологија народних бајки*. Приредила и предговор написала Снежана Самарџија. Политика, Народна књига, Београд, 2005.
- Jakob und Wilhelm Grimm, *Die Kinder- und Hausmärchen der Brüder Grimm*. Vollständige Ausgabe in der Urfassung. Herausgegeben von Friedrich Panzer. Emil Vollmer Verlag, Wiesbaden, 1947; Brüder Grimm, *Kinder- und Hausmärchen*. Ausgabe letzter Hand. Mit den Originalanmerkungen der Brüder Grimm. Bd. 1. Hrsg. von Heinz Rölleke. Stuttgart, 1980; Die Märchen der Brüder Grimm, *Kinder- und*

Hausmärchen. Verlag Neues Leben, Berlin, 1984; Brüder Grimm, *Kinder- und Hausmärchen*. Ausgabe letzter Hand. Mit einem Anhang sämtlicher nicht in allen Auflagen veröffentlichter Märchen. Herausgegeben von Heinz Rölleke. Philipp Reclam jun. Stuttgart, 2003; Braća Grim, *Sabrane bajke* – u 4 knjige. Prevod: Božidar Zec. Biblioteka Svetovi Mašte. „Jugoslavija“, Beograd, 1979; Braća Grim, *Najlepše bajke*. Preveli: B. Zec, M. Tabaković. Izbor: B. Zec. Prosveta, 2002; Браћа Грим, *Байке*. Избор и превод: Бранимир Живојиновић. Просвета, Београд 1966.

- Одабране байке из збирки немачке усмене прозе XIX и XX века: Johann Wilhelm Wolf, *Deutsche Märchen und Sagen* (1845), *Deutsche Hausmärchen* (1851); Ernst Meier, *Deutsche Volksmärchen aus Schwaben* (1852, 90 bajki); K. Müllenhoff, *Sagen, Märchen und Lieder* (aus Schleswig-Holstein 1845); Ludwig Bechstein, *Deutsches Märchenbuch*, (1845, из Тирингије, *Thüringen*); Brüder Zingerle, *Kinder- und Hausmärchen aus Süddeutschland*, 2 Bde (1852 – 40 bajki, 1854 – 75 изворних bajki из јужне Немачке); H. Pröhle, *Kinder- und Volksmärchen* (1853, 78 bajki) и *Märchen für die Jugend* (1854, 64 bajke); J. Haltrich, *Deutsche Volksmärchen aus dem Sachsenlande in Siebenbürgen* (1856 / 1882 – 119 народних bajki); *Zur Volkskunde der Siebenbürger Sachsen* (1885, око 50 bajki); Ulrich Jahn, *Volksmärchen aus Pommern und Rügen* (I, 1891); Johann Reinhard Bünker, *Schwänke, Sagen und Märchen in heanzischer Mundart* (1906); Wilhelm Busch, *Ut öler Welt* (1910).

Индекси:

- AT – Antti Aarne, Stith Thompson – *The Types of the Folktale* (second revision), FF Communications, 184, Helsinki 1961; Aarne, Antti / Thompson, Stith, *The Types of the Folk-Tale. A classification and bibliography*. FFC № 74. Helsinki, 1928; *The Types of the Folktale*. FFC LXXXV, № 184. Helsinki, ²1961.
- ATU – *The Types of International Folktales. A classification and Bibliography*. Based on the System of Antti Aarne and Stith Thompson, by Hans Jörg Uther, Part I (Animal Tales, Tales of Magic, Religious Tales, and Realistic Tales, with an Introduction), FFC 284, Helsinki 2004; Uther, Hans-Jörg, *The Types of International Folktales. A Classification and Bibliography*. U: FFC 284, 285, 286. Helsinki. Part I: *Animal Tales, Tales of Magic, Religious Tales, and Realistic Tales, with an Introduction*. 2004, 619 pp. Part II: *Tales of the Stupid Ogre, Anecdotes and Jokes, and Formula Tales*. 2004, 536 pp. Part III: *Appendices*. 2004, 285 pp.
- EB – W. Eberhard, P. N. Boratav, *Typen türkischer Volksmärchen*, Wiesbaden 1953.
- БФП – Даскалова-Перковска, Д. Добрева, Ђ. Коцева, Е. Мицева – *Български фолклорни приказки*, Каталог, София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 1994.

КЊИЖЕВНОНАУЧНА ЛИТЕРАТУРА

- Ајдачић, Дејан, *Демонски хронотон у усменој књижевности*. „Македонски фолклор“, Скопље, XXIV, 47, 1991, стр. 289-302.
- Armstrong, Karen, *Kratka istorija mita*. Prevela (sa engl.): Z. Đerdović-Joksimović.

Geopoetika, Beograd, 2005.

- Babić, Josip, *Uvod u književnonaučnu metodologiju u nemačkoj germanistici*. Svetovi, Novi Sad, 1994.
- Bahtin, Mihail, *O romanu*. Nolit, Beograd, 1989.
- Betelhajm, Bruno, *Značenje bajki*. Preveo: B. Vučićević. OOUR Izdavački zavod „Jugoslavija” i OOUR „Izdavačka delatnost“, Izdavačke radne organizacije „Prosveta“, Beograd, 1979. (Naslov originala: B. Bettelheim, *THE USES OF ENCHANTMENT. The Meaning and Importance of Fairy Tales*. Copyright by B. Bettelheim, 1975, 1976)
- Библија. Свето писмо старог и новог завјета. Превео стари завјет Ћ. Даничић. Нови завјет превео Вук Стеф. Карацић. Савет библијских друштава. Њујорк, Лондон (штампано у Шведској), 1950.
- Biderman, Hans, *Rečnik simbola*. Plato, Beograd, 2004.
- Bošković-Stulli, M., *Usmena književnost kao umjetnost riječi*. „Grimmov zapis Pepeljuge prema kazivanju Vuka Karadžića“, str. 175-181. Zagreb, 1975.
- Василев, М. „Народни празници и обичаји“. Календарски празници и обичаји. У: *Бугарска етнографија*, том III. Духовна култура, Софија 1985.
- Webster, Ričard, *Enciklopedija praznoverja*. Biblioteka VEROVANJA, Leo Commerce, 2009.
- Велецкаја, Наталија Николаевна, *Многобожачка симболика словенских архајских ритуала*. Просвета, Ниш, 1996.
- Вукасовић, Милан Т., *Народни обичаји, веровања и пословице код Срба са кратким погледом у њихову прошлост*. 12. допуњено издање. Сазвежђа, Београд, 2004.
- Gilbert, Katarina Everet / Kun, Helmut, *Istorija estetike*, revidirana i proširena. Dereta, Beograd, 2004.
- Greys, Robert, *Grčki mitovi*. Prevela: G. Martinović-Omčikus. 3. izdanje. Nolit, Beograd, Jedinstvo, Priština, 1987.
- Детелић, Мирјана, „Поетика фантастичног простора у српској народној бајци“, у: *Српска фантастика*, САНУ, 1989, стр. 159-168.
- Детелић, Мирјана, *Митски простор и епика*. Ауторска издавачка задруга „Досије“, посебна издања. САНУ, Одељење језика и књижевности, књ. 46. Београд 1992.
- Дрндарски, М. *На вилином вијалишту*. Рад – КПЗ Србије. Београд, 2001.
- Ђорђевић, Тихомир, *Вештице и виле у нашем народном предању и веровању*. СЕЗ 66, Београд, 1953.
- Eliade, Mircea, *Mit i zbilja*. Matica Hrvatska, Zagreb, 1970.
  - *Istorija verovanja i religijskih ideja*. Prosveta, Beograd, 1991.
  - *Okultizam, magija i pomodne kulture*. Eseji s područja komparativne religije. Prevod sa engl.: Ljiljana Filipović. GZH, Zagreb, 1981.

- Елијаде, Мирча / Кулиано, Јоан П., *Водич кроз светске религије*. Народна књига, Алфа, 1996.
- *Enciklopedijski nemačko-srpski rečnik* u 2 toma (I: A-K, II: L-Z), Ristić, Svetomir/Kangrga, Jovan. Treće izdanje (prema znatno proširenom i prepravljеном izdanju iz 1963. obradio S. Ristić). Prosveta, Beograd 2004.
- Zamarovský, Vojtech, *Junaci antičkih mitova. Leksikon grčke i rimske mitologije*. Treće izdanje. Školska knjiga, Zagreb, 1989.
- Zamurović, Aleksandar, *Mitologija Grka i Rimljana*. StoperBook, Beograd, 2003.
- Zbornik radova sa naučnog skupa „O dvestagodišnjici Jakoba Grima“, održаног 12-14. nov. 1985. SANU. Naučni skupovi, knjiga XL. Odeljenje jezika i književnosti 8, Beograd 1988.
- Зечевић, Слободан, „Десна и лева страна у српском народном веровању“ у: Гласник Етнографског музеја у Београду, књ. 26. Београд 1963, стр. 195-201.
  - *Митска бића српских предања*. „Вук Караџић“, Београд, 1981.
  - *Култ мртвих код Срба*. Заједничко издање: „Вук Караџић“, Београд, Етнографски музеј, Београд. Прво издање 1982.
- Златановић, Сања, *Свадба – прича о идентитету*. Врање и околина. САНУ, Етнографски Институт. Посебна издања, књ. 47. Београд, 2003. Ук. 201 стр.
- Иванов, В. В., „О редоследу животиња у обредним фолклорним текстовима“ у: *Расковник*, 1982, IX, 31, стр. 109-114.
- Janson, H. W., *Istorija umetnosti*. Pregled razvoja likovnih umetnosti od praistorije do danas. Abrams: New York, Prosveta, Beograd 1987.
- Јовановић, Бојан, *Магија српских обреда* у животном циклусу појединца. Народна књига, Алфа. Београд, 2005. Ук. 187 стр.
- Јосифовић, Стеван, „Раскршћа у античком и модерном веровању“ у: *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, књ. XII, св. 1. Државна штампарија Краљевине Југославије, Београд 1932, стр. 52-64.
- Jung, Carl Gustav, *Duh bajke*. Art press, Beograd, 1989.
  - *Психологија и алкемија*. Naprijed, Zagreb, 1985. (Naslov originala: *Psychologie und Alchemie*, Zürich, 1944)
  - *Анализа снова*. KIZ „Art Press“, Beograd, 1995.
  - *Човек и његови симболи*. Priredio Karl Jung. Narodna knjiga, Alfa, Beograd 1996. Biblioteka: Posebna izdanja, knjiga br. 47. Uk. 450 str. (Naslov originala: *Man and his Symbols*, 1968; *Der Mensch und seine Symbole*, Walter Verlag AG, 14. Aufl. 1995)
- *Kalevala*. Finska, zemlja junaka. Legende o narodima i junačkim delima. Mlado pokolenje, Beograd, 1968.
- Карановић, Зоја, „Функције и значење приказаног простора у бајци“, *Књижевна историја*, 11, 1979, 44, стр. 593-601.
- Kasirer, Ernst, *Filozofija simboličkih oblika, knj. II. Mitsko mišljenje*. Novi Sad, 1985.

- Kun, N. A., *Legende i mitovi stare Grčke*. Veselin Masleša, Sarajevo, 1963.
- Латковић, др Видо, *Народна књижевност*, I, друго издање. Научна књига, Београд, 1975.
- Liti, Maks, *Evropska narodna bajka*. Orbis, Beograd, 1993. Uk. 183 str.
- Лихачов, Д. С., *Поетика старе руске књижевности*. СКЗ, Београд, 1972.
- Lotman, Jurij Mihailovič, *Predavanja iz strukturalne poetike*, Sarajevo, 1970.
  - *Struktura umetničkog teksta* / Prevod i predgovor: Novica Petković. Nolit, Beograd 1976.
- Lotman, J. M./Uspenski, B. A., „Mit – ime – kutura“, III program RB, 1979, III, 42, str. 361-368.
- Марковић-Штрбац, Светлана, *Мотив женидбе у српској народној бајци*. Библиотека: Serbica nova. Књига 4. Чигоја штампа, Београд 2004.
- Matičetov, M./Bošković-Stulli, M., *Narodna predaja o vladarevoj tajni*, Institut za narodnu umjetnost, Zagreb, 1967.
- Meletinski, M. Eleazar, *Poetika mita*. Nolit, Beograd, 1984. Uk. 397. str.
- Милошевић-Ђорђевић, Нада, *Заједничка тематско-сижејна основа српскохрватских неисторијских епских песама и прозне традиције*. Монографије, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 1971.
  - „Континуитет и промене прозних облика“. Поговор у: *Српске народне приповетке и предања из лесковачке области*. Српски етнографски зборник САНУ, књ. XCIV, Српске народне умотворине, књ. 4, Београд, 1988.
  - *Од бајке до изреке. Обликовање и облици српске усмене прозе*. 2. издање. Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2006. Ук. 189 стр.
- Мојашевић, Миљан, *Српска народна приповетка у немачким преводима: Од Грима и Вука до Лескина (1815 – 1915)*. Докторска дисертација. Научна књига, Београд, 1950.
  - *Јакоб Грим и српска народна књижевност. Књижевно-историјске и поетолошке основе*. САНУ, посебна издања, књига DLIII. Одељење језика и књижевности. Књига 24. Београд, 1983.
  - *Немачка књижевност. Доба просветитељства, класике и романтизма*. Научна књига, Београд, 1991.
  - *Јакоб Грим: Прилог историји филологије и немачко-српских културних веза*. САНУ, посебна издања, књига DCXXXI. Одељење језика и књижевности. Књига 48. Београд, 1995.
  - *Срби у немачком мњењу Вуковог доба* / Уредник: академик Мирослав Пантић. САНУ, посебна издања, књига DCLVIII. Одељење језика и књижевности. Књига 56. Београд, 2006. На спор. насл. страни: Die Serben in der Meinung der Deutschen zu Vuk Karadžić's Zeit.
- *Народна књижевност* / Приредио: Владан Недић. Српска књижевност у

- књишевној критици, П. Уредник: Јован Христић. Нолит, Београд, 1966.
- *Народне приповетке* / Приредила и поговор написала Снежана Самарџија. Издавачка кућа „Драганић“. Библиотека Наследства, Београд, 1999.
  - *Narodne bajke Lužičkih Srba* / Izbor i prevod: Nikola Jeremić. Narodna knjiga, Beograd 1974.
  - *Nemačko-srpskohrvatski frazeološki rečnik: Nemački idiomatski izrazi sa srpskohrvatskim ekvivalentima*, Mrazović, Pavica/Primorac, Ružica. Drugo izdanje, Naučna Knjiga, Beograd, 1991.
  - *Njemačko-hrvatski ili srpski rječnik*, s gramatičkim podacima i frazeologijom, dr Antun Hurm. Prerađeno i dopunjeno VII izdanje. Školska knjiga, Zagreb, 1986.
  - *Njemačka književnost 2*. Grupa autora. Svjetlost, Sarajevo, Nolit, Beograd, 1987.
  - Osvalt, Sabina, *Grčka i rimska mitologija*, Beograd, 1980.
  - Petrović, dr Sreten, *Estetika i sociologija*. Peto, prerađeno i dopunjeno izdanje. Naučna knjiga, Beograd, 1990. Uk. 419. str.
    - Petrović, Sreten, *Mitologija raskršća*. Prosveta, Niš, 1993. Uk. 144 str.
    - Petrović, S., *Uvod u kulturu Srba*. Prosveta, Niš. Prvo izdanje 1994. Uk. 240 str.
  - *Poljske narodne bajke* / Izbor i prevod: dr Stojan Subotin. Narodna knjiga, Beograd 1974.
  - Prop, Vladimir J., *Morfologija bajke* / Пропп, В. Я., *Морфология сказки*, 1969 (Prvo izdanje 1928). Na srpski preveli: P. Vujičić, R. Matijašević, M. Vuković. Biblioteka XX vek, Prosveta, Beograd, 1982.
    - *Historijski korijeni bajke*. Svjetlost, Sarajevo, 1990.
  - Prohaska, dr Dragutin, prikaz Ćurčinove disertacije „Das serbische Volkslied in der deutschen Literatur“, Nastavni vjesnik, XIV, sv. 7, separat str. 149.
  - Pužar, A., *U tamni vilajet: Kulturalni studiji liminalnosti*. Izdanja Antibarbarus, Zagreb 2007. Uk. 252 str.
  - Раденковић, Љубинко, *Народне басме и бајања*. Удружени издавачи, Ниш, Приштина, Крагујевац, 1982.
    - *Симболика света у народној магији Јужних Словена*. Просвета, Ниш, Балканолошки институт САНУ, Београд. Посебна издања књ. 67. Ниш 1996.
    - *Народна бајања код јужних Словена*. Просвета, Балканолошки институт САНУ, Београд 1996.
  - Радуловић, Н. „Магија у бајкама – етнографске паралеле и жанровски значај“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/2, Београд 2007, стр. 175-182.
  - Радуловић, Н., *Слика света у српским народним бајкама*. Институт за књижевност и уметност. Библиотека Српско усмено стваралаштво, књ. 4. Уред. С. Самарџија. Београд, 2009.

- Н. Радуловић, Приповетка о богаташу и његовом зету (АТУ 930), *Ликови усмене књижевности*, Београд, 2010. Стр. 239–300.
- Н. Радуловић, „Смрт од жабе/корњаче у усменим наративима о судбини (АТУ 934)“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 41/2, 2012, стр. 471-478.
- Немања Ј. Радуловић, „Усуд у веровањима и приповеткама“. Српско усмено стваралаштво у интеркултурном коду. Зборник радова: ИНСТИТУТ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ. Београд, 2012. Стр. 311-402.
- Н. Радуловић, Смрт од змије у наративима о судбини (АТУ 934). Зборник: Гује и јакрепи. Уредници Мирјана Детелић и Лидија Делић. Посебна издања 120. Књига је штампана у оквиру рада на пројекту Балканолошког института САНУ „Језик, фолклор и миграције на Балкану“ (№ 178010) захваљујући финансијској подршци Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Београд 2012. Стр. 185-198.
- Немања Ј. Радуловић, „Предиво као атрибут у наративима о судбини“. Зборник радова посвећен Мирјани Дрндарски и Ненаду Љубинковићу. Уредили: Проф. др Бошко Сувајцић и др Бранко Златковић. Посебно издање Књига XXXVII. ПРОМИШЉАЊА ТРАДИЦИЈЕ. Фолклорна и литерарна истраживања. Институт за књижевност и уметност, Београд 2014. Стр. 247-258.
- *Rečnik grčke i rimske mitologije*, Srejskić, D. – Cermanović-Kuzmanović, A. 6. izdanje. SKZ, JP službeni list, Beograd SCG, 2004.
- Самарџија, Снежана, *Поетика усмених прозних облика*. Народна књига, АЛФА, Београд, 1997. Ук. 249 стр.
- *Словенска митологија*. Енциклопедијски речник. Редактори: С. М. Толстој, Љ. Раденковић. Zepher Book World, Београд, 2001.
- *Српски митолошки речник*. Кулишић, Ш., Петровић, П. Ж., Пантелић, Н., Нолит, Београд 1970.
- *Српске народне приповетке*. Уредио В. Чајкановић. СЕЗ ХLI. Српске народне умотворине, књига 1. Београд – Земун 1927.
- Станковић, Богољуб, РУССКО-СЕРБСКИЙ СЛОВАРЬ – *Руско-српски речник*. / У редакцији Б. Станковића. Допуњено издање, Прометеј, Нови Сад, 2009. (1001 стр.)
- Станковић-Шошо, Наташа, *Топос пута у српској народној бајци*. Друштво за српски језик и књижевност Србије. Београд, 2006. (293 стр.)
- Стојановић, Љубомир, *Живот и рад Вука Ст. Караџића*, Београд 1924.
- Stros, Klod Levi, *Mitologike*. Prosveta, BIGZ, Beograd, 1980.
- Stros, K. L., „Struktura i forma. Razmišljanja o jednom delu Vladimira Propa“ u: V. Prop, *Morfologija bajke*. Prosveta, Beograd, 1982, str. 203-238.
- Сувајцић, Бошко, *Јунаци и маске* – тумачења српске усмене епике. Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2005.
- Сувајцић, Бошко, „Прича о змајеубици“, 237-250. стр. У: *Књижевност и језик*. Година LVII. Број 3-4. Чигоја штампа, Београд 2010.

- Сувајџић, Бошко. „Библија и мотиви наше народне епике”. ЗМСЦ, 26/1, (1997), 173–185. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2005.
- Сувајџић, Бошко. Певач и традиција. Београд: Завод за уџбенике, 2010.
- Сувајџић, Бошко. „Вукова *Пјеснарица* као отворено дело“, *Савремена српска фолклористика* 2, 2015, УФС, ИКУМ, УБ Светозар Марковић, стр. 125-147.
- Сувајџић, Бошко. „Вукова *Пјеснарица* као канон“ , 821.163.41.09 Караџић В.С. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 2015, Филолошки факултет, 44/2, стр. 601-613.
- Сувајџић, Бошко. „Вукови певачи у Вуковој *Преписци*“, *Научни скуп Вук Стефановић Караџић (1787–1864–2014) (M14)*, 2015, САНУ, књига CLVI, Одељење , 361-378.
- Сувајџић, Бошко. *Дновиде воде*. Нови Сад: Orpheus, 2012. ТАЛФЈ и српска књижевност и култура, зборник радова, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2008.
  - “Вук Стеф. Караџић 1787-1864-2014, *Mündliches Volksgut der Serben* (Српска усмена народна баштина)” Уредник: проф. др Бошко Сувајџић. Редакција: др Миодраг Матицки и Слободан Грубачић, дописни члан САНУ. Превод: Мина Ђурић и Annetta Ђуровић. Вукова задужбина, 2014. објавила књигу на немачком језику, са избором текстова из дела Вука Стеф. Караџића. Београд, 2014.
- Толстој, Никита Иљич, *Језик словенске културе*. Просвета, Ниш, 1995.
- Топоров, Владимир Николаевич, *О једној врсти симболичких текстова. Читање крста*. Расковник, 1982, IX, 31. Стр. 72-88.
- Trebješanin, Žarko. Pogovor u: M. Liti, *Evropska narodna bajka*. Orbis, Beograd, 1993, str. 162-178.
- Тројановић, др Сима, *Главни српски жртвени обичаји. Старинска српска јела и пића*. Библиотека Баштина, књига 3. Просвета, Београд, 1983; *Изабрана дела Симе Тројановића – том I. Главни српски жртвени обичаји*. Службени гласник, Београд, 2008.
- Тројановић, Сима, *Психофизичко изражавање српског народа поглавито без речи*. Просвета, Београд, 1986.
- Тројановић, Сима, *Ватра у обичајима и животу српског народа*. Просвета, Београд, 1990.
- Ђуровић, Владимир. „О некојим врелима српских народних приповедака”. *Летопис Матице српске*, 250, Нови Сад, 1908, стр. 15-41.
- Uspenski, Boris A., *Poetika kompozicije. Semiotika ikone*. Beograd, 1979.
- Frojd, Sigmund, *Tumačenje snova*. Matica srpska, Novi Sad, 1984. (Naslov originala: *Die Traumdeutung*, 1899 [1900])
- Hiller, Helmut, *Sve o praznovjerju*. Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1989.
- Чајкановић, Веселин, *О српском врховном богу*. Српска краљевска академија. Издање Задужбине Милана Кујунџића. Посебна издања, књ. CXXXII.

Философски и филолошки списи, књ. 34. Београд, 1941.

- *Мит и религија у Срба*. Српска књижевна задруга, Београд, 1973.
- Чајкановић, В. *Речник српских народних веровања о биљкама*. САНУ, Београд 1985.
- *Стара српска религија и митологија*. Сабрана дела из српске религије и митологије у пет књига / Рукопис приредио: В. Ђурић, СКЗ, Просвета, Партедон М.А.М. Београд 1994. Књига пета, 438 стр.
- Чајкановић, В. Из српске религије и фолклора, I–V. СКЗ, Београд 1994.
- *Студије из српске религије и фолклора 1910 – 1924*. I, Београд 1994.
- *Češke i slovačke narodne bajke*. Izbor i prevod čeških bajki: Olga Šafarik. Izbor i prevod slovačkih bajki: Nikola Jeremić. Narodna knjiga, Beograd 1974. Чајкановић, Веселин. Мит и религија у Срба. Београд: СКЗ, 1973.
- Шаровић, Марија. *Метаморфозе вампира*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2008.
- Шаулић, Јелена, *Вук и породица*. Југословенска ревија, Београд, 1978.
- Ševalije, Žan (Jean Chevalier)/Gerbran, Alen (Alain Gheerbrant), *Rečnik simbola: mitovi, snovi, običaji, postupci, oblici, likovi, boje, brojevi*. Dvadeset prvo ispravljeno i dopunjeno izdanje. Antropološka edicija, Izdavačka kuća Kiša, Stylos, Novi Sad, 2004.
- Шевич, Милан. „Један Вуков извор“. Летопис Матице српске, 325/1–2, (1930), 235–244.
- Šklovski, Viktor, „Konstrukcija pripovetke i romana“ u Zborniku: *Poetika ruskog formalizma* / Ur.: A. Petrov. Beograd, 1970, str. 223-240.
- Шкловски, В., „Функције јунака чудесне бајке“ У: *Књижевна критика*, 3-4, 1984. Стр. 91. и даље.
- Škreb, Zdenko, „Kinder- und Hausmärchen braće Grimm kao književno delo“ u: Zbornik radova sa naučnog skupa „O dvestagodišnjici Jakoba Grima“ (12-14. nov. 1985). SANU. Naučni skupovi, knjiga XL. Odeljenje jezika i književnosti 8, Beograd 1988. Str. 57-58. itd.

СТРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Aarne, Antti, *Das Märchen vom Zaubervogel*. In: Vergleichende Märchenforschung. Helsingfors 1908.
  - *Verzeichnis der Märchentypen*. In: Folklore Fellows' Communications (FFC) № 3, Helsinki, 1910.
  - *Leitfaden der Vergleichenden Märchenforschung*. FFC № 13, Helsinki, 1913.
- Aarne, Antti / Thompson, Stith, *The Types of the Folk-Tale. A classification and bibliography*. FFC № 74. Helsinki, 1928; *The Types of the Folktale*. FFC LXXXV, № 184. Helsinki, 1961.
- August von Löwis of Menar, *Der Held im deutschen und russischen Märchen*, Jena,

1912.

- Babić, Josip, „Der nationale Aspekt in der literaturwissenschaftlichen Arbeit Jakob Grimms“. In: Sonderdruck aus der Publikation »Zur Zweihundertjahrfeier von J. Grimm«. Wissenschaftliche Konferenzen (12-14. XI 1985) der Serbischen Akademie der Wissenschaften und Künste XL, Klasse f. Sprache u. Lit. Bd. 8. Belgrad 1988. (*Zbornik radova sa naučnog skupa „O dvestagodišnjici Jakoba Grima“*. SANU, Naučni skupovi, knjiga XL. Odeljenje jezika i književnosti 8, Beograd 1988). Od str. 387. itd.
- Bauer, Wolfgang, *Das sechste und siebente Buch Mosis*. Sein wahrer Wert und was das Volk darin sucht: „Magisch-sympathetischer Hausschutz“, Zaubereien des Alltags. K. Kramer, Berlin, 1996.
- Bechstein, Ludwig, *Thüringische Volksmärchen*, Verlag Rockstuhl, Bad Langensalza, Reprint 18523/2002, [ISBN 3-936030-71-5](https://www.rockstuhl.de/ISBN-3-936030-71-5)
- Bechstein, Ludwig, *Romantische Märchen und Sagen*, Verlag Rockstuhl, Bad Langensalza, Reprint 1855/2003, [ISBN 3-936030-93-6](https://www.rockstuhl.de/ISBN-3-936030-93-6)
- Benfey, Theodor, „Das Märchen von den Menschen mit den wunderbaren Eigenschaften, seine Quelle und seine Verbreitung“. In: *Das Ausland* 31, 41-45, 1858, p. 969 ff.
  - o *Pantschatantra* – fünf Bücher indischer Fabeln, Märchen und Erzählungen. Aus dem Sanskrit übersetzt mit Einleitung und Anmerkungen. I. u. II. Leipzig 1859.
- Bettelheim, Bruno, *THE USES OF ENCHANTMENT. The Meaning and Importance of Fairy Tales*. Copyright by B. Bettelheim, 1975, 1976.
- Biedermann, Hans, *Knaurs Lexikon der Symbole*, Droemer Knaur Verlag, München, 1998.
- Bluhm, Lothar, „Wilhelm Christoph Günther, die Brüder Grimm und die *Marburger Märchenfrau*. Zur Entstehung von KHM 57 *Der goldene Vogel*“. Erstpublikation: Märchen in der Literaturwissenschaft. Hrsg. von der Märchen-Stiftung Walter Kahn. (Umgang mit Märchen 10) Leipzig 2001, S. 10-19. Neupublikation im Goethezeitportal. Vorlage: Datei des Autors. URL: http://www.goethezeitportal.de/db/wiss/grimm/bluhm_khm57.pdf (Eingestellt am 12.01.2004)
- Bolte, Johannes, *Zeugnisse zur Geschichte der Märchen*. FFC № 39, 1921, str. 71.
- Bolte, Johannes/Polivka, Georg, *Anmerkungen zu den Kinder- und Hausmärchen der Brüder Grimm*. I-V, Leipzig 1913-32. Neudr. Hildesheim 1963, Olms 1982.
- Brasch, R., *Dreimal schwarzer Kater*. Aberglaube, Sitten und Gebräuche und ihre merkwürdigen Ursprünge. dtv, München 1973.
- Caland, *Die altindischen Toten- und Bestattungsgebräuche (Parallelen zu den altindischen Bestattungsbräuchen)*. Museum (Leiden) X, 1902.
- Capretini, G. P. Y. *Le identita di un „simbolo“; Strutture dei testi e modelli della cultura*, Torino, 1977, str. 75-95.
- Dégh, Linda, „Folks Narrative“. In: *Folklore and Folklife*. Richard Mercer Dorson,

- University of Chicago Press, 1982, str. 53-83.
- Delvaux, Peter, *Leid soll lehren*, Rodopi, Amsterdam – Atlanta, 1994. (383 str.)
  - Denecke, Ludwig *Jakob Grimm und sein Bruder Wilhelm*. Überblicksdarstellung mit umfangreicher Bibliographie. J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung Stuttgart, 1971.
    - *Jacob Grimm und Wilhelm Grimm – Schriften und Reden* / Ausgewählt und hrsg. von L. Denecke. Philipp Reclam Jun. Stuttgart, 1985.
  - Der Brockhaus in einem Band. 9., vollständig überarbeitete und aktualisierte Auflage. Brockhaus GmbH, Leipzig, 2000.
  - Derungs, Kurt, *Amalia oder Der Vogel der Wahrheit. Mythen und Märchen aus Rätien im Kulturvergleich*. Chur 1994.
    - *Struktur des Zaubermärchens II*. Hildesheim, Zürich, New York 1994.
    - *Archaische Naturmotive in den Zaubermärchen*. In: *Die ursprünglichen Märchen der Brüder Grimm*. Bern 1999.
    - Derungs, Früh 2008 – K. Derungs, S. Früh, *Der Kult der drei heiligen Frauen. Mythen, Märchen und Orte der Heilkraft*, Edition Amalia.
  - Devereux, Paul, *The New Ley Hunter's Guide*. Prerađeno izdanje knjige *The Ley Hunter's Companion* iz 1979: www.gothicimage.co.uk/books/leyhunter1.html.
  - Doxtater, Dennis Charles, *Thursday on the Crossroads: the symbolism, structure and politics of »center« in the Old Scandinavian farm culture*. Ann Arbor: Univ. microfilms international, 1982, str. 119-121.
  - Duden, *Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in sechs Bänden*. Dudenverlag, 1978.
    - Duden, *Fremdwörterbuch*. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage. / Bearbeitet von Wlfgang Müller unter Mitwirkung v. Rudolf Köster u. Marion Trunk und weiteren Mitarbeitern der Dudenredaktion sowie zahlreichen Fachwissenschaftlern. Duden Band 5. Dudenverlag, Mannheim/Wien/Zürich, 1982.
    - Duden, *Deutsches Universalwörterbuch*. Dudenverlag 2007.
  - Eitrem, Samson, *Hermes und die Toten*, Publisher: In Kommission bei J. Dybwad, 1909. <http://books.google.com/books?id=dW1AAAAIAAJ&oe=UTF8>; <http://www.archive.org/details/hermesunddietot00eitrgoog8>
  - *Enzyklopädie des Märchens. Handwörterbuch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung* / Hrsg. von Kurt Ranke zus. mit Hermann Bausinger, Wolfgang Brückner, Max Lüthi, Lutz Röhrich, und Rudolf Schenda. Berlin, New York 1975. ff. [Auf 12 Bde. geplant.]; / Hrsg. von K. Ranke, Rolf Wilhelm Brednich, Hermann B. Band 11, Walter de Gruyter, Berlin 2003-2004.
  - Eschker, Wolfgang, *Jacob Grimm und Vuk Karadžić. Zeugnisse einer Gelehrtenfreundschaft* (Dvojezično izdanje: *Jakob Grim i Vuk Karadžić: Svedočanstva o prijateljstvu dvojice naučnika*). Volkskundliche Schriften, Bd. 4. Im Erich Röth-Verlag Kassel, 1988.
  - Frazer, James Georg, „Some popular superstitions of the ancients”. In: *Folklore I*,

- 1890.
- Freud, Sigmund, *Die Traumdeutung*, Franz Deuticke, Leipzig und Wien, 1900.
  - Gennep, Arnold van, *The Rites of Passage*. The University of Chicago Press, Chicago 1960.
  - Grimm, Jacob, *Kleinere Schriften* I-VIII (8 Bände), Dümmlers Verlagsbuchhandlung, Berlin 1864-1884 (I-V – 1864-71: „Reden, Abhandlungen, Recensionen und vermischten Aufsätze“, VI-VIII – 1882-90: „Recensionen und vermischte Aufsätze, Vorreden, Zeitgeschichtliches und Persönliches“).
    - Bd. VIII: „Vorreden, Zeitgeschichtliches und Persönliches von Jacob Grimm“. Gütersloh, Druck und Verlag von C. Bertelsmann, 1890. Texte: „Vorrede zu Vuk Stefanović Karadžić: *Kleine Serbische Grammatik*“, str. 70-77; „Der Pentamerone oder Das Märchen aller Märchen von Giambattista Basile“. Vorrede von Jacob Grimm, str. 191-201.
    - Jacob Grimm's „Zirkular wegen Aufsammlung der Volkspoesie (1815)“. In: Jacob Grimm und Wilhelm Grimm, *Schriften und Reden* / Hrsg. von L. Denecke, Ph. Reclam jun., 1985, str. 44-47.
    - *Deutsche Mythologie* I-III (3 Bände, Göttingen 1835). Um eine Einleitung vermehrter Nachdruck der 4. Auflage, besorgt von Elard H. Meyer, Berlin 1875-78. Photomechanischer Nachdruck der Akademischen Druck- u. Verlagsanstalt, Graz (11/69). Drei Lilien, Wiesbaden 1992.
    - *Aus den Schriften von Jacob Grimm*. Mit zehn Bildern / 1948. Zusammengestellt von M. Rassem. Druck und Verlag Josef Habbel, Regensburg, Auflage 2000. Texte: „Volkssprache und Kirchensprache“ (Serbische Epik, S. 20-21), „Naturpoesie und Kunstpoesie“, „Epos und Geschichte“, „Märchen und Sage“.
  - Grimm, Wilhelm, *Kleinere Schriften*, I-IV (4. Bände, Berlin 1881-1887) / Hrsg. von Gustav Hinrichs, Gütersloh 1887.
  - Grimm, Jacob u. Wilhelm – Brüder (Gebrüder) Grimm:
    - *Deutsche Sagen*, Vollständige Ausgabe, Verlag Neues Leben, Berlin, 1986. Vorrede der Brüder Grimm zum ersten (Kassel, März 1816) und zum zweiten Band (Kassel, Februar 1818), S. 5-24.
    - Die Anmerkungen der Brüder Grimm zu den *Kinder- und Hausmärchen*, 3. Auflage, 1856. (bes. zum Märchen: *Die zwei Brüder* usw.)
    - *Deutsches Wörterbuch*. Leipzig, 1854-1960.
    - *Unbekannte Märchen von Wilhelm und Jacob Grimm*. Synopse von Einzeldrucken Grimmscher Märchen und deren endgültiger Fassung in den KHM / Herausgegeben und erläutert von Heinz Rölleke. Einleitung S. 7-20. Nachweise und Anmerkungen S. 151-159. Eugen Diederichs Verlag. 1. Auflage Köln, 1987. Teilausg. von: *Kinder- und Hausmärchen*.
  - Grohmann, Joseph Virgil, *Aberglaube und Gebräuche aus Böhmen und Mähren*, I. Prag, 1864.
  - Gutmann, B., *Die Opferstätten der Wadschagga*, Archiv für Religionswissenschaft

- XII, 1898, 1909. (Beiträge zur Religionswissenschaft herausgegeben von der Religionswissenschaftlichen Gesellschaft in Stockholm in 1924) http://www.archive.org/stream/archivfreligi12reliuoft/archivfreligi12reliuoft_djvu.txt
- Hamann, H. Dr., *Die literarischen Vorlagen der Kinder u. Hausmärchen und ihre Bearbeitungen durch die Brüder Grimm*. Palaestra XLVII, Berlin 1906.
  - Han, Johann Georg von, *Griechische und albanesische Märchen*, Bd. 1-2, Leipzig 1864, München, Berlin 1918. (*Reise von Belgrad nach Salonik*, Wien 1861; *Reise durch die Gebiete von Drin und Wardar*, Wien 1867)
  - *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens* / Herausgegeben von Hans Bächtold-Stäubli mit E. Hoffmann-Krayer. I – X. Berlin 1927-42.
  - *Handwörterbuch des deutschen Märchens* / Hrsg. von Lutz Mackensen. I-II (2 Bde., reicht nur bis Buchst. G). Berlin, Leipzig 1931-40.
  - Heine, Heinrich, *Buch der Lieder*. Verlag Philipp Reclam Jun. Leipzig / Der Text wurde folgender Ausgabe nachgedruckt: *Heines Werke in zehn Bänden*. Hrsg. von Oskar Walzel. 1. Band, Leipzig 1911.
  - Herder, Johann Gottfried, *Herders Sämtliche Werke*. Suphan 8, Berlin 1892. „Über die Wirkung der Dichtkunst auf die Sitten der Völker in alten und neuen Zeiten“, str. 344. id.
  - Hesiod, *Theogonie*, oder *Der Götter und Göttinnen Geschlecht*. Übersetzt von J. H. Voß: <http://gutenberg.spiegel.de>; <http://www.gottwein.de/Grie/hes/thgde.php>.
  - Ivanov, V. V. (Вячеслав Всеволодович Иванов), *Einführung in allgemeine Probleme der Semiotik* / Hrsg. u. eingeleitet von Wolfgang Eismann. Aus d. Russ. übers. von Brigitte Eidemüller u. Wolfgang Eismann. Tübingen: Narr 1985.
  - Jung, Carl Gustav, *Psychologie und Alchemie*, Zürich, 1944.
    - o *Gesammelte Werke*. Walter-Verlag AG, Olten 1971.
    - o *Der Mensch und seine Symbole*, Walter Verlag, Solothurn&Düsseldorf, 1985, 1993.
  - Karabatea, Marilena, *Griechische Mythologie*. Götter, Heroen – Ilias – Odyssee. Mit 300 Abbildungen antiker Kunstwerke. Verlag Adam, Athen, 1997.
  - Köhler, Reinhold, *Aussätze über Märchen und Volkslieder* / Hrsg. von J. Bolte. Weidmann, Berlin, 1894.
    - o *Kleinere Schriften I-III* / Hrsg. von J. Bolte. Weimar, 1898-1900.
  - Köhn, Jens, *Götter, Helden, Ungeheuer*. Der Kinderbuchverlag Berlin, 2. Auflage, 1990.
  - Kraus, Jörg, *Metamorphosen des Chaos: Hexen, Masken und verkehrte Welten*. Königshausen & Neumann, 1998.
  - Krauss Dr., Friedrich Salomon, *Sagen und Märchen der Südslaven*. Zum grossen Teil aus ungedruckten Quellen, I-II, Leipzig 1883-1884.
    - o *Sitte und Brauch der Südslaven*, 1885.

- *Volks Glaube und religiöser Brauch der Südslaven*. Münster 1890.
- *Die Quälgeister bei den Südslawen*. I. Mora; II. Vukodlak, der [Werwolf](#). In: *Das Ausland* 63 (1890), S. 329–333 und S. 410–414.
- Krauß, *Der Tod in Sitte, Brauch und Glauben der Südslawen*, Zeitschrift des Vereins für Volkskunde II, 1892.
- *Slavische Volksforschungen*, Abhandlungen über Glauben, Gewohnheitsrechte, Sitten, Bräuche und die Guslarenlieder der Südslaven, vorwiegend auf Grund eigener Erhebungen. Leipzig 1908.
- *Volkserzählungen der Südslaven. Märchen und Sagen, Schwänke, Schnurren und erbauliche Geschichten*. Hrsg.: Raymond L. Burt und Walter Puchner, Wien 2002 ([ISBN 3-205-99457-4](#))
- Kretzenbacher, Leopold, „Jakob Grimms *Deutsche Mythologie* und ihre geschichtliche Wirkung“. In: Sonderdruck aus der Publikation »Zur Zweihundertjahrfeier von J. Grimm«. Wissenschaftliche Konferenzen der Serbischen Akademie der Wissenschaften und Künste XL, Klasse f. Sprache u. Lit. Bd. 8. Belgrad, 1988.
- Krohn, Kaarle, *Die folkloristische Arbeitsmethode* / Erläutert von Kaarle Krohn. Oslo 1926.
  - Krohn, Kaarle, *Übersicht über einige Resultate der Märchenforschung*. In: Folklore Fellows' Communications (FFC) № 96, Helsinki, 1931.
- Krohn, K. / Aarne, A. FFC 64. Helsinki, 1926.
- *Langenscheidts Millennium Wörterbuch*. Englisch-Deutsch, Deutsch-Englisch. Berlin, München, Wien, Zürich, New York, 2000.
- Lavedan, P., *Dictionnaire illustre de la Mythologie et des Antiquites grecques et romaines*. Paris, 1931.
- Laurence, Ray, *Roman Pompeii: space and society*. Taylor&Francis e-library 2006: <http://books.google.com/books?id=ZAW02j6j47YC&pg=PA35&dq=Lares+Compital+es>.
- Lintrop, A., „Liminality Of Crossroads And River Mouth“ In: *Folklore* 16 (13-15)
  - „Estonian Folklore Archives, Tartu: Liminal Periods in the Udmurt Ritual Year“, In: *Folklore* 26. Od str. 363. id.
- Lüthi, Max, *Die Gabe im Märchen und in der Sage*. Ein Beitrag zur Wesenserfassung und Wesensscheidung der beiden Formen. Bern, 1943.
  - *Das europäische Volksmärchen*. Form und Wesen. Eine literaturwissenschaftliche Darstellung. Bern, 1947; *Europäische Volksmärchen*, Manesse, 1994, 8. Auflage, Zürich, [ISBN 3-7175-1120-3](#)
  - *Volksmärchen und Volkssage*. Zwei Grundformen erzählender Dichtung. Bern, München, 1961.
  - *Es war einmal. Vom Wesen des Volksmärchens*. Kleine Vandenhoeck-Reihe. Göttingen, 1962.
  - *Märchen*. Sammlung Metzler. Realienbücher für Germanisten. Abt. E. Poetik, Stuttgart 1962 (1979⁷). Stuttgart und Weimar, 1996. 9. Auflage. (= Sammlung Metzler. Realien zur Literatur, Band 16. У преводу: *Evropska narodna bajka*)
  - *So leben sie noch heute. Betrachtungen zum Volksmärchen*. Kleine

- Vandenhoeck-Reihe. Göttingen, 1969.
  - *Volksliteratur und Hochliteratur*, Menschenbild, Thematik, Formstreben. A. Francke AG Verlag Bern und München, 1970.
  - *Das Volksmärchen als Dichtung*. Ästhetik und Anthropologie. Studien zur Volkserzählung 1. Düsseldorf, 1975.
  - *Vom Wesen des Märchen*. Troubadour, 1989, 1. Heilbronn, 1989.
- Mala, Matthias, *Weißer Magie*. 365 schützende und stärkende Praktiken. Peter Erd Verlag, 8. Auflage, München 2000.
- *Märchen aus 1001 Nacht*. Der Klassiker des Orients. Lechner Publishing Ltd. Limassol 11/1998.
- Marx, Karl, *Eine Sammlung von Erinnerungen und Aufsätzen*. Institut marksizma-leninizma (Moscow, Russia), Vladimir V. Adoratskij, 1934.
(U prevodu: „Kultura“, Beograd 1950, str. 117)
- Meier, G., *Deutsche Sagen, Sitten u. Gebräuche aus Schwaben*, 2 B. 1852.
- Muschg, W., „Das Dichterische im Werk Jakob Grimms“. In: *Dichtung und Forschung*, Fortschritt für Emil Ermatinger. Zum 21. Mai 1933, Frauenfeld und Leipzig, 1933.
- Naumann, Hans, *Primitive Gemeinschaftskultur*. Beiträge zur Volkskunde und Mythologie, Jena, 1921.
- Oldenberg, Hermann, *Die Religion des Veda*. Stuttgart, 1894.
- O'Neill, Thomas, „Hüter der Märchen. Die Brüder Grimm“, u: *National Geographic Deutschland*, Dez. 1999, str. 150-176.
- *Oxford English Dictionary*. Oxford University Press. 2. izdanje, 1989.
- *Oxford-Duden German Dictionary*. Oxford University Press and Bibliographisches Institut 2005.
- Pauly/Wissowa, *Real-Encyclopädie der klassischen Altertumswissenschaft* / Hrsg. v. August Pauly, neue Bearbeitung von G. Wissowa. Stuttgart 1894 – 1913.
- Propp, V. J., *Die historischen Wurzeln des Zaubermärchens*. München 1987.
- Puhvel, Martin, „The Mystery of the Cross-Roads“. U: *Folklore*, Vol. 87, №.2, Taylor&Francis Ltd. 1976, str. 167-177. (Elektronsko izdanje: Folklore Enterprises Ltd. Academic Search Premier JSTOR: <http://www.jstor.org>).
- *The Crossroads in Folklore and Myth*. American University Studies. Series IV, English Language and Literature, vol. 88, New York 1989.
- Ranke, Kurt, *Die zwei Brüder: Eine Studie zur vergleichenden Märchenforschung* Helsinki [Helsingfors]: Suomal. Tiedeakatemia, 1934, S. 392, gr. 8. Auch im Buchh. als FF Communications (FFC), No. 114 (390 pp. 1934). Kiel, Phil. Diss. (Nur in beschr. Anzahl f. d. Austausch. Signatur: Di 1934 A 5460 [Bereitstellung in Leipzig: http://d-nb.info/571054811](http://d-nb.info/571054811))
- Rohde, Erwin, *Psyche, Seelenkult und Unsterblichkeitsglaube der Griechen*. I-II. Tübingen, ⁷⁻⁸1921.
- Roudinesco, Elisabeth/Plon, Michel, 'Jung, Carl Gustav' in: *Dictionnaire de la*

- Psychanalyse*, 1997. / Aus dem Französischen von Christoph Eissing-Christophersen u.a. *Wörterbuch der Psychoanalyse*. Springer Wien, 2004.
- Rölleke, Heinz, *Unbekannte Märchen von Wilhelm und Jacob Grimm*. Synopse von Einzeldrucken Grimmscher Märchen und deren endgültiger Fassung in den KHM / Hrsg. und erläutert von H. Rölleke. Eugen Diederichs Verlag, Köln, 1987.
  - Röhrich, Lutz, *Märchen und Wirklichkeit*. Wiesbaden 1964.
  - Samter, Ernst, *Familienfeste der Griechen und Römer*, Berlin, 1901.
    - o *Geburt, Hochzeit und Tod*. Beiträge zur vergleichenden Volkskunde. Mit 7 Abbildungen im Text und auf 3 Tafeln. Druck und Verlag von B. G. Teubner, Leipzig und Berlin, 1911.
    - o *Die Religion der Griechen*. Druck und Verlag von B. G. Teubner in Leipzig und Berlin 1914.
  - Sartori, Paul, *Sitte und Brauch*. I-III Leipzig, 1910 – 1914.
  - *SERBEN UND DEUTSCHE*. Traditionen der Gemeinsamkeit gegen Feinbilder *** *СРБИ И НЕМЦИ*. Традиције заједништва против предрасуда / 1. Band. Hrsg. Gabriella Schubert, Zoran Konstantinović, Ulrich Zwiener. Collegium Europaeum Jenense, Palm & Enke, Jena und Erlangen, 1. Auflage 2003.
    - o *SERBEN UND DEUTSCHE*. Zweiter Band. Literarische Begegnungen *** *SRBI I NEMCI*. Knjiga druga. Književni susreti / Hrsg. Gabrielle Schubert. Collegium Europaeum Jenense an der Friedrich-Schiller-Universität Jena. Jena 2006. Uz Posvetu za 400 poklon knjiga „Srbi i Nemci“ za prvi i drugi tom, Beograd – Berlin, decembar 2010.
  - Scherf, W., *Das Märchenlexikon*. München 1995.
  - Schneeweis, Edmund, *Grundriss des Volksglaubens und Volksbrauchs der Serbokroaten*, mit 45 Abbildungen. Družba sv. Mohorja v Celju, 1935.
  - Sophokles, *Dramen* / Übersetz. v. Georg Thudichum, Leipzig.
  - Steig, Reinhold, *Zur Entstehungsgeschichte der Märchen und Sagen der Brüder Grimm*. A. f. d. Studium der neueren Sprachen, Bd. 107, 1901.
    - o Achim von Arnim und die Brüder Grimm. Briefwechsel A. v. Arnim u. J. u. W. Grimm, 1904. S. 225.
    - o Clemens Brentano und die Brüder Grimm. Stuttgart, Berlin 1914.
  - Steffen, Uwe, *Die zwei Brüder. Jeder hat noch ein anderes Ich*. Opus magnum 2006. Erstmals erschienen Kreuz-Verlag 1978: <http://opus-magnum.de/vbglossar.php>.
  - Streller, Siegfried, „Die Rezeption und Weiterentwicklung von Herders Würdigung der Volkspoesie durch die Brüder Grimm“. In: Sonderdruck aus der Publikation „Zur Zweihundertjahrfeier von J. Grimm“. Wissenschaftliche Konferenzen der Serbischen Akademie der Wissenschaften und Künste XL, Klasse f. Sprache u. Lit. Bd. 8. Belgrad, 1988. Od str. 184.
  - Talvj, T. A. Robinson, Vuk Stefanović Karadžić, *Volkslieder der Serben*, F. A. Brockhaus, 1853, B. II. ([Vuk Stefanović Karadžić, Talvj, T. A. Robinson](#))
  - Thompson, Stith, *Motif-Index of Folk Literature. A Classification of Narrative*

Elements in Folk-Tales, Ballads, Myths, Fables, Mediæval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends. I-VI, Kopenhagen 1932-37, FFC 106-109: I. A-C, № 106 1932. II. D-E № 107, 1933; III. F-H 108. (411 pp.) 1934; IV. J-K № 109, 1934; V. L-Z № 116, 1935; VI. *Alphabetical Index*. № 117, 1936. ²1955 – 1958.

- *The Types of the Folk-Tale. A Classification and Bibliography*. Antti Aarne's *Verzeichnis der Märchentypen* (FFC № 3) translated and enlarged. (279 pp.) 1927. Second Revision (588 pp.) 1961 (4th printing 1987).
- *The Folktale*. Bloomington, 1946. Reprinted: University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1977.
- Топоров, Владимир Николаевич, *Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического: Избранное*. Москва: Изд. группа «Прогресс-Культура», 1995, 624 стр. (*Myth. Rite. Symbol. Image*, 1995)
  - *Towards the Reconstruction of the Indo-European Rite*, 1982.
- Travyan, Marie, *Folk-Lore and Folk-Stories of Wales*, London, 1909.
- Trubshaw, Bob, „The metaphors and rituals of place and time – an introduction to liminality or why Christopher Robin wouldn't walk on the cracks”. *Mercian Mysteries* №22, 1995: <http://www.hoap.co.uk/trubshaw.htm>, www.indigogroup.co.uk/edge/liminal.htm
- Tylor, Edward Burnett, *Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art and Custom*. London 1871.
  - *Antropology, an Introduction to the Study of Man and Civilization*. New York, 1881.
- Usener, Hermann, *Götternamen*. Versuch von der religiösen Begriffsbildung. Bonn. Cohen 1896. [2. Aufl.: 1929].
- Uther, Hans-Jörg, *The Types of International Folktales. A Classification and Bibliography*. U: FFC 284, 285, 286. Helsinki. Part I: *Animal Tales, Tales of Magic, Religious Tales, and Realistic Tales, with an Introduction*. 2004, 619 pp. Part II: *Tales of the Stupid Ogre, Anecdotes and Jokes, and Formula Tales*. 2004, 536 pp. Part III: *Appendices*. 2004, 285 pp.
- Веселовский, Александр Николаевич, *Историческая поэтика*, Ленинград, 1940. Вступит, стат. И. К. Горского; коммент. В. В. Мочаловой. М., 1989. Мочалова, 1989. - Мочалова В. В. Комментарий // ИП, 1989. Наследие. 1992. Наследие А. Веселовского 2006. ([Александр Николаевич Веселовский](#))
- *Volksmärchen der Serben* gesammelt und herausgegeben von Wuk Stephanowitsch Karadschitsch. Ins Deutsche übersetzt von dessen Tochter Wilhelmine, Berlin 1854, X.
- Vollmar, Klausbernd, *Die Weisheit der Träume. Ihre Symbolsprache verstehen und nutzen*. Wilhelm Heyne Verlag, München, Verlagsgruppe Random House. Taschenbucherstausgabe 02/2006. Izvor: <http://www.heyne.de>.
- Wuttke, Adolf, *Der deutsche Volksaberglaube der Gegenwart*, dritte Bearbeitung von Elard Hugo Meyer, Berlin, Verlag von Biegandt & Grieben, 1900.

- Циљеви истраживања

Циљ истраживања је да се у културолошком и митопоеетском богатству народних бајки два народа – српског и немачког – уочи и компаративно испита место и функција *митских бића* у систему веровања, али и поетици жанра усмене прозе, њихов континуитет и варијантност, учесталост и значај у развоју радње, као и њихова улога у конструкцији догађаја у бајци.

Имајући у виду иманентну повезаност народних књижевности, древне обичајности и митолошког схватања света, циљ оваквог истраживања је да се истражи, напореда испита и добије јасна слика о заступљености митских бића у оквиру одабраног бајковног материјала српског и немачког народа – акценат је на одабраним Вуковим „женским“ народних приповеткама, с једне, и народним бајкама које су сакупили браћа Грим, с друге стране. Тиме би се показало да функција митских (митолошких) бића и демона, иначе стално присутних у митологијама, књижевностима и културама индоевропских народа, представља значајан семантички слој у структури бајковног система. Стога би компаративно испитивање перманентног појављивања и присуства митских бића у српској, односно немачкој народној бајци, као и каталожка израда одређене врсте регистра њихових сличности и разлика, било не само од посебног научног значаја, него и веома подстицајно за сагледавање духовних веза у културама два народа.

Хипотезе

Основне хипотезе ће бити засноване на резултатима истраживања народне бајке са социолошког, психолошког, психоаналитичког, философског, културолошког и уметничког аспекта, у оквиру интеркултуралних и компаративних студија. Хипотезе ће бити постављене на темељу истраживања сличности и разлика између митских бића у оквиру одабраних бајки српске и немачке усмене књижевности.

- Очекивани резултати

Темељно и доследно изведена компаративна анализа, заснована на примарним

изворима Вукових збирки и збирки браће Грим, као и њихових настављача, резултираће компаративном студијом у којој ће се истражити сличности и разлике између митских бића у оквиру одабраних бајки српске и немачке усмене књижевности. Резултати ће допринети како савременом изучавању фолклора два народа, тако и проучавању поетичких законитости народне бајке.

- План рада

Имајући у виду циљеве истраживања, кандидаткиња је предложила да рад има следеће целине:

1. УВОД – дефинисање појмова
  - 1.1. Предмет научног истраживања
  - 1.2. Циљ истраживања, хипотезе и очекивани резултати
  - 1.3. Корпус научног истраживања
  - 1.4. Методолошке основе истраживања
2. БАЈКА БРАЋЕ ГРИМ И ВУКОВА „ЖЕНСКА НАРОДНА ПРИПОВИЈЕТКА“
  - 2.1. Основе поетике браће Грим
    - 2.1.1. Осврт на дело и интересовања браће Грим за народну књижевност
    - 2.1.2. Историјат сакупљања народних приповедака за збирке бајки браће Грим
    - 2.1.3. Почетак интересовања браће Грим за српску народну књижевност
  - 2.2. Општи поглед на Вуково сакупљање народних приповедака
    - 2.2.1. Почетак Вуковог интересовања за народну приповетку
    - 2.2.2. Историјат сакупљања и издавања српских народних приповедака за Вукове збирке
    - 2.2.3. Вукова класификација народне приповетке
  - 2.3. Након Вука и Грима – српске и немачке збирке народних бајки
    - 2.3.1. Вукови следбеници – сакупљачи народних бајки
    - 2.3.2. Следбеници браће Грим – збирке народних бајки
3. Митска бића у српским народним приповеткама
  - 3.1. Назив и врста
  - 3.2. Атрибути
  - 3.3. Делоокруг и функција
  - 3.4. Хронотоп – време и место испољавања оностраних бића у бајци
  - 3.5. Реалистички и фантастични елементи
4. Митска бића у немачким народним приповеткама
  - 4.1. Назив и врста
  - 4.2. Атрибути
  - 4.3. Делоокруг и функција
  - 4.4. Хронотоп – време и место испољавања оностраних бића у бајци
  - 4.5. Реалистички и фантастични елементи
5. Компаративна и контрастивна перспектива – сличности и разлике

6. Завршна напомена
7. Библиографија – Извори и литература
8. Регистри и индекс појмова
9. Речник појмова
10. Прилози

- Методе истраживања

Приликом израде рада чија је тема *Митска бића у српским и немачким народним бајкама* захтева се познавање методе компаративне филологије и упоредно-историјске методе науке о језику. Стога и методолошке основе научног истраживања које се спроводе у овом раду своје корене вуку из упоредно-историјске методе у оквиру лингвистичке науке, која се, пренета на науку о књижевности, првенствено односила на одређени књижевно-историјски правац у проучавању народних приповедака.

Полазиште у истраживачком раду представљаће компаративни приступ, који у средиште поставља упоређивање митских бића у различитим системима усмене књижевности, сагледавање њихових сличности и разлика, њихове функције у развоју сижеа, места у композицији, као и улоге у конструкцији радње бајке.

Како је народна књижевност у корелативном односу са културом којој припада и с којом поседује заједничке црте, у методолошком смислу рад ће бити реализован превасходно применом *критичке* и *компаративне* методе као основне методе проучавања митских бића у српској и немачкој народној бајци.

Основна методологија истраживања биће заснована на семиотичком приступу. Грађа српске, односно, немачке народне бајке проучаваће се према теоријским поставкама руских структуралиста и семиотичара, пре свега В. Ј. Пропа и Ј. М. Лотмана. Њихова запажања биће упоређена са тумачењима француских структуралиста (Бремона и Гремаса), као и водећих српских (Н. Ђорђевић-Милошевић, С. Самарџија, М. Детелић, В. Латковић, В. Недић, Н. Љубинковић, Љ. Раденковић, М. Матицки, Б. Сувајџић, В. Питулић, Н. Радуловић, М. Клеут, Б. Златковић, Б. Јовановић, З. Карановић итд.), односно интернационалних (Валтер Онг, Ерик Хавелок, Жак Дерида, Џон Фоли, Ролан Барт, Мишел Фуко и др.) проучавалаца фолклора, књижевности, језика, културе и цивилизације из друге половине двадесетог века.

Будући да методологија проучавања усменог стваралаштва обухвата најширу културолошку матрицу која укључује социолошка, етнологска и етнографска, језичка, књижевнотеоријска, историјска и друга промишљања фолклора, битан аспект овог научног рада су компаративна проучавања усменог стваралаштва.

Комплексност теме захтева примену различитих метода (методолошки плурализам) и адекватан избор комуникационих, логичких и стручних (специјалних) метода, а по потреби ће се заснивати и стваралачки, истраживачки, аналитичко-синтетички, проблемски, културолошки и психоаналитички приступ. Избор ових метода условљен је предметом истраживања с обзиром на то да се основне вредности вишеслојних интеркултурних веза усменог стваралаштва у контексту фолклора (везе усмене књижевности са етнологијом, етномузикологијом, антропологијом), као и разноврсна преобликовања фолклора у различите врсте уметности (везе усмене и писане уметности речи, народно стваралаштво и вајарство, сликарство, музика итд.), могу процењивати са више аспеката.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

Докторска дисертација под насловом „**Митска бића у српским и немачким народним бајкама**“ обухвата компаративну, књижевнотеоријску, фолклористичку, али и културолошку анализу српског и немачког фолклора.

Методолошки плурализам и покушај стварања чврстих критеријума за успостављање каталога митских бића у компаративној перспективи представљају значајан допринос фолклористици.

НАПОМЕНА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња **мр Ивана Стојановић** подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема **„Митска бића у српским и немачким народним бајкама“** подобан за израду докторске дисертације у области Народне књижевности, Упоредне књижевности, Фолклористике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је професор др Бошко Сувајцић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **Иване Стојановић** и предложене теме докторске дисертације **Митска бића у српским и немачким народним бајкама“**, а да се за ментора именује **др Бошко Сувајцић**, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Бошко Сувајцић, редовни професор
2. др Валентина Питулић, редовни професор
3. др Анете Ђуровић, ванредни професор